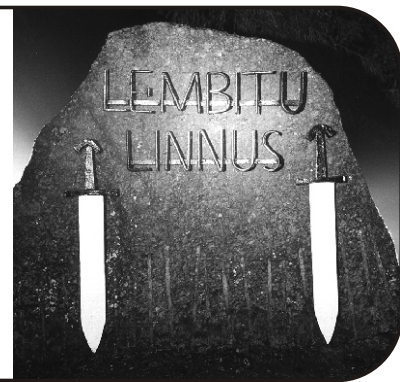

Suure-Jaani linna,
Suure-Jaani valla
ja
Olustvere valla
ajaleht

Nr. 5 (38)
Mai 2003

LEOLE

MAI Anno Domini 2003

Käes on mai.

Maikuu on sünniaastapäevad kahel Suure-Jaani suurel muusikamehel: Joosep Kapp sündis 170 ja Eugen Kapp 95 aastat tagasi.

Kevadtööd on hoos ja ilmselt just seetõttu ei saa maikuu rahvakalendri tähtpäevade rohkusega hoobelda. Kevadpühade ja taevaminemispüha, mis on liikuv püha (kuuenda lihavõttejärgse nädala neljapäev), vahele jääb aga Eestis 1922. aastast tähistatav emadepäev.

Traditsioon on saanud alguse Ameerika Ühendriikidest, kus Ann Jarvis 1907. aastal organiseeris oma ema surmaaastapäeval Graftonis esimese mälestuskoosviibimise, mille ta nimetas emadepäevaks. Päeva idee pärineski tegelikult Anni emalt Anna Reeves Jarviselt, kellel oli 11 last, kuid kes sellele vaatamata oli sotsiaalselt aktiivne: organiseeris emade kokkusaamisi ning emade tööorganisatsiooni. Traditsioon levis hoogsalt ning juba 1914. aastal kuulutas USA Kongress maikuu teise pühapäeva ametlikult emadepäevaks.

Ameerikast levis komme Kanadasse ja Austraaliasse. Euroopas tähistati emadepäeva esimest korda Belgias. Oli 1913. aasta 15. veebruar. Edasi kandus komme Inglismaale, Zveitsi, Norrassa, Rootsi, Taani. Eestisse jõudis emadepäev Soome kaudu. Euroopas kinnistus tähistamise ajana maikuu teine pühapäev 1930ndatel aastatel.

Esimese emadepäeva korraldajaks Eestis oli Helmi Mäelo ja see toimus 1922. aasta suvel Uderna koolimajas. Päeva mõtte üheks algatajaks oli ka Naiste Karskusliidu juhataja Helmi Johanna Pöld. Kahe aasta pärast tähistati päeva juba üleriigiliselt.

Emadepäeva avalik taastähistamine algas Eestis 1988. aastal.

Päeva juurde on algusest peale kuulunud lilled: Ameerikas valged nelgid lahkunud ja punased nelgid elavate emade auks, Soomes roosid. Emadepäeva kaartide trükkimine sai aga alguse Saksamaalt ja Inglismaalt.

Paljudes maades on suurim emadepäevaga seonduv mure, et seda päeva ei rikuks liigne reklaam ega kaubanduslikkus, et säiliks päeva esialgne mõte: - siduda ühte laste ja emade südamed ja liita peret. Ann Jarvis toonitas, et sellest päevast ei tohiks kunagi saada rahakoti pidupäeva, see peab jääma avatud südamed päevaks. Või nagu ütles Anna Jarvis: paremaid emasid - paremaid kodusid - paremaid mehi ja naisi.

Emadele üks ilus lubadus lastelt läbi luuletaja sule:

Kui Sa ükskord väikseks jääd
ja saan suureks mina,
siis mu süles alati
istuda võid Sina.

Olgu Teie teel palju kohtumisi avatud südamega inimestega!

Leili Kuusk
leili@suure-jaani.ee

Kõik me oleme oma emme printsid

FOTO: Jaanus Siim, TÕOTLUS: Leili Kuusk

Kui ma oleksin ema, oleksin hea ema. Mul võiks olla neli last, suur maja ja aed, kus lapsed saaks mängida. Mu suur soov oleks, et lastel oleks hea isa, kes nende eest hoolitseks Nad võiksid saada väga targaks ja austusväärseteks inimesteks kogu riigis, neist võiks saada arste, lauljaid, presidente, linnapeasid ja teisi.

Kadri

Kui ma oleksin ema, siis ma hoolitseksin oma pere eest hästi ja ma ei taha olla kuri ema ja oma perega riielda, vaid hell ja hooliv...

Ma sooviksin, et mu lapsed läheksid edasi õppima kondiitriks või kokaks.

Liis

Kui ma oleksin ema ...

Ma oleksin üpris hea ema, aga oma lapsi ma ära ei nunnutaks. Kui nad teeksid pahandust, pahan-daksin nendega, mitte ei ütleks: „Oh, nunnukesed, ei ole midagi!“

Mu mees oleks korralik, ei jooks ega suitsetaks üldse. Lapsi ei jätaks ma kunagi üksinda koju. Ma ei käiks pidudel, vaid oleks põhiliselt kodus. Ma käiks oma laste jõulupidudel ja muudel koolipidudel. Ma käiks koos lastega pereüritustel ja festivalidel.

Ma loodan, et mu lapsed peaksid mind heaks emaks ja ei hakkaks mulle vastu.

Liisa

Kui ma oleksin ema, sooviksin ma oma lastele head elu. Ma aitaks neid kõiges ... Ma tahaksin, et nad kutsuksid mind emmeks, mitte emaks.

Kui nad kutsuks mind emaks, tunneksin ma end väga vanana. Kuigi ma ei taha vanaks saada, oleks tore koos lastega aega veeta.

Annika

Naiseks olemine

Mõtted, mis tekkisid paastumaarjapäeval naiste pühal, päikest tervitamas käies.

Juba enne päikesetõusu kogunes grupp erinevas vanuses naisi Suure-Jaani paadisillale - oli paastumaarjapäev, naiste püha. Enne päikesetõusu - et virk olla! Kaasas pannkoogid, et suured kapsad kasvaksid ja punane jook (maarjapuna), et palged kaua roosataksid. Esmalt pesime näod jääkülma allikaveega, et ikka kauem kaunis püsida. Laulsime ja imetlesime imekaunist varajast hommikutundi. Mõelge, tõusta ekstra sellepärast, et päikest tervitada! Seda teeme vist küll harva! Tavaliselt sunnime end hommikuti jalule ikka seetõttu, et miski nõuab...

Jälgisime päikesetõusu kiriku tagant mäelt. Ootasime, laulsime, arutlesime, mõtlesime oma esimade peale, nimetasime nende nimesid - oli lihtsaid, kuid ka erilisi nimesid - paljude esiemad on olnud Mariad.

Algul taevast roosatas, siis muutus oranziks, hiljem kollaseks ja siis ta tõusiski - imekaunis, võrratu

Päike! Tekkis imeline tunne, mida seletada pole võimalik, seda saab vaid ise tunda! Ja siis erilisel võimas tunne, kõigile siiralt ja südamest head soovida. Selleks see päev ju oligi! Mõnes paigas seoti soovi kinnituseks puule värviline lint, teises kohas süüdati küünal. Meiegi süütasime küünlad ja palusime endale, oma perele, lähedastele, kõigile, kes meenusid - midagi head ...

Oled Sa kunagi mõtisklenud naiseks olemise üle? On see õnn?

Mina naisena vastan, et see on õnn. See on niivõrd eriline roll, mida lõpuni ükski mees mõista ei saa, sest ta pole seda kogunud. Ning meie naistena pole piisavalt hästi seda neile teada ja tunda andnud. Liialt tihti kipume hädaldama, süüdistama, väga õnnetud olema. Loomulikult on selleks vahest ka põhjust. Aga kui mõelda, mis on naise eelised? Tundeid, mida naine kogeb last oodates, sünnitades - on meestel läbi elamata. Kurdame, mehed on tundetud! Kuidas nad saaksidki tundlikumad olla kui nende elus nii olulised asjad on läbi

elamata. Seda ei saa neile pahaks panna, nad on ju mehed!

Kallid naised, kes me selle erilise oleme läbi elanud, meie oleme seda tunnet tundnud, miks me siiski üksteise vastu nii külmad ja kalgid oleme? Teades ja tundes naise probleeme, miks me nii harva südamest üksteiselt küsime, kuidas Sa hakkama saad? On Sul muresid? Kas ma saan Sind aidata? Juhtub, et isegi ema ja tütar ei suhtle omavahel, rääkimata ämmast ja miniast. Ometi oleme kõik üksteisele nii vajalikud ja meil on, mida üksteisele pakkuda. Võin küll eksida, kuid kaldun arvama, et hell ja hooliv suhtumine saab alguse vanemast. Kui ema armastab siiralt oma tütar, ämm miniati, ei jää nad isegi armastusest ilma, vastupidi. Ometi oleme üksteisest nii kaugel ja häbeneme hellad olla. Miks? On see kiirus, mis aina tagant tõukab ega luba üksteist tundma õppida? On see usaldamatus? Uhkus? Või puudub meil lihtsalt oskus armastada?

Maria
päikest tervitamas käinud naine

SÕNUMID

Luulepäev Marie Underi loomingust

2. aprillil toimus Suure-Jaani Gümnaasiumis tore üritus, tähistamaks Marie Underi 120. sünnipäeva. Underi armastusluulet esitasid julgemad XI klassi õpilased: Liis, Kairi, Kätlin, Alice, Krista, Reet, Airi, Juuli, Lauri, Priit ja Andres.

Saali õhkkond mugandati võimaluste kohaselt. Pöles palju küünlaid,

Alati on midagi uut õppida

Aprillikuu esimesel kolmapäeval kutsus Suure-Jaani naisteklubi kõiki huvilisi Jahimajja järjekordsele üritusele. Seekord oli külaliseks Enna Tikas, kes õpetas klaasvitraazi tegemist.

Kaasa oli palutud võtta värvilisi klaaspudeleid ja abivahendeid klaasitükkide ettevalmistamiseks ja lõikamiseks.

Ega pikalt juttu aetudki, alustasime kohe tööga. Enamusele oli see esimene kord klaasvitraazi teha. Lõikamiseks pudelid kildudeks ja hakkasime siis neid omavahel sobitama ja kujundeid moodustama. Tegevus oli nii põnev ja meid haaras tõeline õhin. Kõik uus on ju huvitav ja tahaks ruttu oma töö lõpptulemust näha.

Klaasikillud paigutatud, juhenda-

laual ja peegililutsesid kaunid kevadekuulutajad - lilled ja üles olid seatud ka voodi ning peegililaud. Täus-taks mängis vaikle muusika ja hõngu andis lõhnalamp.

Näitlejad üritasid jäljendada tolle aja riietust. Õhkkond oli hubane ja meeldiv ning osalejad jäid tehtuga väga rahule.

Kogu üritus oli uudne ja huvitav ning toimus tänu Ene Kõvatomasele, kes luulegrupiga tegeles. Suur tänu temale ja ka kunstilisele kujundajale Reeda Sadamale ning huvijuht Priit Toobalile, kes üritust läbi aitasid viia.

Alice Oolo

jale näidatud ning tema soovitusel veel midagi muudetud, ühendasime killud seguga. Isegi need, kes käelist tegevust siiani enda nõrgaks küljeks pdsid, muutsid oma seisukohta ning jäid väga rahule. Uskuge või mitte, see polegi nii keeruline kui esmalt tundub. Tärvs vaid proovida!

Aeg lendas ruttu ning kahe ja poole tunni möödudes oli kõigil olemas isetehtud vitraaz. Töö pidi veel kuivama, et segu kivituks ja järgmisel päeval võis igaüks kodus oma valmis töö aknale riputada.

Jälle sai midagi uut õpitud!

Maikuu plaanime osa võtta heakorratöödest. Juunis külastame üht kaunist ja omanäolist lilleaeda. Millal täpselt, jälgi reklaami. Endiselt on oodatud kõik huvilised!

Helle Vunk
Naisteklubi liige

Mini-missid ja -misterid

Suure-Jaani Gümnaasiumis valiti juba kümnendat korda minimisse ja -mistereid. Võisteldi kolmes voorus: rahvariided ja enesetuvustus, fantaasia- ehk muinasjutuvõor ning pidulikud riided ja küsimusele vastamine. Eriti huvitav oli fantaasiavõor: nägime Punamütsikest; Potsataja ja Gena loo tegelasi; kassi ja hiirt; karjast ja vanakest; inimsööjat ja kassi; kitsekest ja hunti. Tegelasid olid kostümeeritud ja jagus mängulustigi.

Küsimuste voorus väaris minu arvates erilist kiitust Kristin, kes pidi vastama väga raskele küsimusele ja selgitama, kes tema arvates on praegu (ürituse toimumise ajal) käiva sõja puhkemises süüdi. Ilmselt jääksid ka paljud täiskasvanud vastamisega

kimpu, aga Kristin tuli raske ülesandega toime.

Kõik 13 võistlejat olid väga tublid ja zürri ülesanne päris raske.

"Tiitlid" jagunesid järgmiselt:

Mini-Miss 2003 - Kadri
Mini-Mister 2003 - Sander
I Printsess - Anu
II Printsess - Kristin
II Prints - Robert
Pressimini-Miss - Kerttu
Pressimini-Mister - Germa
Fotomini-Miss - Laura
Fotomini-Mister - Georg
Mini-Miss Fantaasia - Angela
Mini-Mister Fantaasia - Raigo
Mini-Miss Päikesekiir - Signe

Leili Kuusk

Robert, Kristin, Kadri, Sander, Anu ja Karl

Laululind 2003

Põhja-Viljandimaa Laululinnuks valiti sel aastal Kätlin Uus.

Võistlustulle astus kokku 13 noort lauljat. zürri koosseisus Riina Mankin, Eda Saaremets, Priit Toobal ja Valli Pang jagas lisaks välja veel järgmised preemiad:

Timo Siim - ainus julge poiss,

Maali Kuk - kõige ilmekam esitus, Kertu Kundla - eriline hääl, Jorine Pilkes - vaimukas laulu tõlgendus, Marit Pöder - emotsionaalseim esineja.

Lastele õpetasid laulud selgeks Maret Aaboja, Age Einulo, Alla Hekki, Agnes Kurg ja Valve Sengbusch.

Algklasside Laululind 2003

Suure-Jaani Gümnaasiumi algklasside lauluvõistlus toimus 23. aprillil.

Igast klassist valiti klassi laululind ja terve kooli laululind.

I klass - Mai Sillamäe
II klass - Eva-Lotta Kivi
III klass - Jane Lohu
IV klass - Kristin Sepp
Laululind 2003 - Anu Henk
Noori lauljaid juhendajad Age Einulo, Riina Mankin ja Maret Aaboja.

5.-12. klasside lauluvõistlus

Suure-Jaani kultuurimajas toimunud lauluvõistlusest võttis osa 18 lauljat. Laulukonkursi võitja Mari Ronimois 5. klassist.

Eripremiad:
Monika Sepp 5. klass
Kaur Mankin 7. klass
Monika Peterson 8. klass
Karl Ventsel 9. klass
Raido Polli 10. Klass

Südamedaamiks pürgijate seas leidsid mõned julged, kes oma käe ja silmaga "krahvitiitli kaalu" kontrollida otsustasid

Tääksi koolis on viimasest aprillipäevast maikrahv ja -krahvinna ehk Timo Salumäe ja Kristiina Kolk.

FOTOD: Jaanus Siim

Kaljula Koppel 80

14. aprillil tähistas Lahmuse Eriinternaatkoolis poiste tööõpetuse õpetajana töötav Kaljula Koppel oma 80ndat sünnipäeva.

Õpetajaks õppimist alustas juubilar 1945. aasta suvel Viljandis korraldatud kutseta õpetajate kuuajalisel pedagoogilisel kursusel, 1951-1957 järgnesid õpingud Tartu Pedagoogilises Koolis, kus ta omandas algkooliõpetaja kvalifikatsiooni.

Pedagoogina alustas Kaljula Koppel tööd 1944. aasta oktoobris Reegoldi Mittetäielikus Keskkoolis. 1949. aastast kuni kooli reorganiseerimiseni 1978. aastal töötas ta samas koolidirektorina.

Seejärel jätkus tema õpetajate Lahmuse Eriinternaatkoolis poiste tööõpetuse õpetajana. Oma töö kõrvalt on ta omandanud mitmetel kursustel osaledes teadmised töötamiseks erivajadustega lastega. Ta on väga kohusetundlik, täpne ja nõudlik, suutes õpilastes äratada huvi töö vastu. Samas oskab ta arvestada erikooli lapse individuaalsete võimetega, andes neile võimaluse täita jõukohaseid ülesandeid.

Kõige paremini iseloomustavad Kaljula Koppelit kolleegide arvamused tema kohta: Eale ebatüüpiline tolerantsus; ta ei ütle, et "noored on hukas",

vaid et noorel on huvitav komme, omadus jm... Olgugi, et see "huvitav komme" võib olla ka huvi puudumine igasuguse tegevuse vastu;

täiuslikkuse taotlus: kindla sõnaga seletab järelejätmatult seni, kuni kõik on oma töö teinud laitmatult;

lojaalsus: ei ole kuulnud, et eelmine töökoht oli halb või kolleegid halvad; naabrid kummalised või õpilased kasvatamatud;

igaks elujuhtumiks räägib oma pikast elust mõne lustliku loo. Alati heatujuline;

naiste ja meeste võrdõiguslikkuse taotluse ühiskonnas ei unusta kunagi arhailisi käitumisnorme - lase naine uksest ees sisse, naisterahvaga vesteldes tõuse;

mees, kes ei ole vist elus kordagi eetikakategooriate vastu eksinud.

Ühineme kolleegide õnnesoovidega!

et sellist orkestrit linnas omada on võimas tunne.

Aastapäevakontserdil "puhusid": altsaksofoni Siim Siil ja Juuli Sild; tenorsaksofoni Diana ja Rein Vendla; trompetit Jaak Sild, Frank Kraner, Märt Savelli ja Simmo Siil; metsasarve Tauri Kiisma; trombooni Kaur Mankin, Enn Säask ja Silver Aule; bass-

kitarri Veiko Sepp; kitari Peeter Sadam ja löökpile Andres Mikk.

Bigbandi kokkuharjutused selleks hooajaks ei lõpe aga juubelikontserdiga - suvel ootab ees Soome sõit.

Jõudu ja tahet jätkamiseks! Et sada täis saaks!

Leili Kuusk

FOTOD: Jaanus Siim

Bigband "Suure-Jaani" 20

26. aprilli õhtul tähistas 16 nooruslikku muusikameest-naist, kellest paljudel endal eluaastaid alles "teistkümnedes", kontserdiga bigbandi "Suure-Jaani" 20-ndat sünnipäeva. Juubelid on ikka olnud kokkuvõtete tegemise, aru andmise ja sihtide seadmise ajaks. Ka selle juubelikontserdi õnnestumise nimel olid tublisti pingutanud nii dirigent Rein Vendla kui 13 pillimeest ja 2 pilli puhuvat noort daami. Kuulajate ette toodi viisteist lugu. Kontserti juhtis Prit Toobal, kes intervjuueeris palade vahele endiseid ja praeguseid bändiliikmeid ning saalis viibijaid. Vello Säask rääkis algusaegadest ja sellest, kuidas tema pilli mängima sattus, Uno Jürisson pajatas aastatetaguseid muljeid Tabasalu festivalidest, Riina Mankin meenutas bigbandiga laulmist, koolidirektor Peeter Sadam andis aru, kust võtab ta hobi jaoks aega.

Ilmselt tundsid kõik kohalolijad seda, mille pani sõnadesse linnapea Rein Valdmaa, kes ütles,

Jaanipäevaks valmib Suure-Jaani valla arengukava aastateks 2003 kuni 2008

Vallavolikogu algatas 2002. a detsembrikuul arengukava muutmise. Töörühmad moodustati tegevusvaldkondade kaupa. Töö esimesel etapil kontsentreeriti põhitähelepanu vallast tervikliku ülevaate saamisele. Järgnevalt käsitleti valla arenguvisioni aastani 2012 ja tegevusplaanide kujundamist aastateks 2003 - 2008. See tähendab, kuidas ja millal me soovitud tulemuseni jõuame.

Tänasest parema elukeskkonna

saavutamiseks tulevikus ehk arengukava teostamiseks on muuhulgas olulise kaaluga terve rea väiksemate ja suuremate investeeringute tegemine.

Arvestades tööspidamist, et arengukava on erinevate huvigruppide vaheline kokkulepe, siis on meil kavas kohtuda valla-kodanikega. Soovime teada, milline on teie arvamus arengukavas planeeritavate tegevuste kohta. Pärast lõplike valikute tegemist on arengukava aluseks, et taotleda ja põhjendada raha Euroopa Liidu fondidest ja muudest allikatest.

Kohtumised oleme planeerinud järgmiselt:

Koidama lasteaias
13.mail kell 18.00

Reegoldi Rahvamajas
14. mail kell 18.00
Sürgavere Raamatukogus
15. mail kell 18.00
Suure-Jaani vallamajas
19. mail kell 18.00
Vanaõue Puhkebaasis
20. mail kell 18.00

Arendusdokumendis on üheks tegevuseks külaliikumise toetamine. Seega on vajalik algatada külavanemate tegevus, kes külas tegevust koordineeriks. Kohtumistel sooviksime saada ettepanekuid külavanemate valiku kohta.

Märt Perve
Suure-Jaani valla
majandusarendusnõunik

ARSTI NÕUANNE

Veel kord kolesteroolist

Tundub, et kolesterooliteema on end igati ammendanud. Siiski teavad asja olemust põhjalikult vaid üksikud. Kahjuks tekib mõningane huvi probleemide vastu siis, kui vere kõrge kolesteroolitasemest tingitud tervisehäired on juba väljakujunenud.

Kolesterool on maksa poolt toodetud rasvataoline aine. Teda kasutatakse organismis rakukestade ehitusmaterjalina, energia allikana, hormoonide ja sapi tootmiseks, D- vitamiini (vajalik luukoe moodustamiseks) sünteesiks nahas. Kolesterooli sisaldavad ka paljud loomsed toiduained nagu munad, liha, piimatooted.

Ligine kolesterooli hulk ladestub veresoonte seintele. Sinna lisanduvad mitmesugused ainevahetusjäätid, lubisoolad (siit väljend „lubjakas“). Veresoonte valendik muutub moodustunud naastude arvel järjest kitsamaks. Kiirenenud verevoolu tõttu võivad naastud soonte seintest välja rebeneda. Tekivad haavandid ja selle kohale hüübinud verest trombid, mis sulgevad sooned täielikult. Kuigi haavandid paranevad, on veresoonte läbimõõt jäänud algseisust palju kitsamaks ning uue trombi tekkimise tõenäosus on palju suurem. Protessi tagajärjed väljenduvad enam suurema hapniku vajadusega strateegiliselt elutähtsates organites nagu süda, aju, neerud. Kui mõni arter, mis varustab südamelihast verega, umhub, tekib infarkt. Sarnaselt võib asi toimuda mistahes organisis. Infarkt on hapnikuvaeguse tagajärjel tekkinud koe kärbumine. Muutus on taaspöör-dumatu. Kahjustunud lihas- või närvikudet asendab hiljem sidekude, millel on lihtsalt kohatäite ülesanne.

See kolesterooli hulk, mida toodab maks, on muutumatu ja juba pärilikult paika pandud. Olukorda on võimalik reguleerida ainult sisesöödud toidu kaudu. Üldiselt peaks kolesterooli taset kontrollima hakkama alates 20. eluaastast intervalliga iga 5 aasta järel. Lastel siis, kui mõnel lähedasel sugulasel (nt. vanavana-emal) ilmnes südamehaigus enne 55. eluaastat või on kõrge vere kolesteroolitase. Nii saab lastel varakult välja kujundada õiged toitumisharjumused ja rakendada dieeti.

Kolesteroolitaset veres on võimalik kontrollida oma perearsti juures. Enne analüüsi andmist peab olema samal päeval söömata ning paaril eelneval päeval pole soovitatav süüa rasvaseid toite.

Vere kolesteroolitaseme normid:

Ideaalnivoo alla 5,2 mmol/l
Piiripealne 5,2 - 6,5
Kõrgenenud 6,5 - 7,8
Väga kõrge üle 7,8

Kuidas alandada vere kolesteroolitaset?

Liigse kehakaalu langetamine, piisav keheline aktiivsus (vähemalt 30 minutit võimlemist, kõndi või muud, mis paneb higistama, iga päev), suitsetamisest loobumine, tervislik toitumine.

Väherasvaste piimatoodete tarbimine.

Kõrge kolesteroolitasemega toidu, näiteks munakollane, maks, söömise piiramine. Pole soovitatav süüa üle nelja munakollase nädalas.

Erinevate kiudainerikkaid toitude, näiteks õun, täisteraleib, tarvitamine

Kui tervislik toitumine ja muudatused elustiilis ei anna kuue kuu jooksul tulemust, tuleb rakendada tabletiravi. Ravi võib olla eluaegne, seega tuleks seda kasutada vaid juhul, kui tervislikud harjumused tõesti ei aita.

Marika Teder
Suure-Jaani vallaarst

Muudatused posti kättetoimetamisel Suure-Jaani valla territooriumil

Teatame, et alates 28. aprillist 2003. a hakkab Suure-Jaani valla territooriumil posti kätte toimetama motokanne, mis teenindab järgmisi piirkondi:

Ängi, Arjadi, Völli, Kibaru, Kootsi, Vihi, Põhjaka, Jälevere, Lahmuse, Karjasoo, Rääka.

Motokanne võimaldab klientidele pakkuda senisest enam koduteenuseid.

Teeninduspiirkonna kirjandaja: võtab vastu elektri-, telefoni-, maa- ja mobiiltelefonimakse ning postimüügifirmade järelmaksu; vormistab ajakirjanduse tellimusi; toimetab kätte postipakke ja raha-kaarte; võtab vastu ning väljastab liht- ja tähtkirju.

Kirjakandjalt on võimalik osta:

postmarke ja -kaarte ning ümbrikke; kirjatarbeid; loteriipileteid; telefonikaarte; ettetellimisel ka hügieenitarbeid, majapidamiskaupu, tubakatooteid jne.

Viljandi Peapostkontor

INFO Teie postkontorist või telefonilt (043) 55 050

INFO

Viljandimaa Keskkonnateenistus koos AS MASP korraldab **24. mail 2003 ohtlike jäätmete kogumise** elanikkonnalt spetsiaalselt kohandatud ohtlike jäätmete kogumisaudodega.

Vastu võetakse: vanad ravimid, päevavalgus lambid, vanad õlid, õlifiltrid, vanad värvid, lakid, lahustid, vanad pestitsiidid, akud, elavhõbedat sisaldavad termomeetrid, ohtlike ainetega reostunud taara, kemikaalid.

Ohtlike jäätmeid ei tohi omal käel kokku segada.

Tuua kohale eraldi olevates nõudes, et oleks eraldatud keemiliste reaktsioonide tekkimine.

Juhul, kui kahtlete, kas tegu on ohtlike jäätmetega või mitte, siis tuleks need kindlasti ära anda ja klassifitseerida kui ohtlikud jäätmed.

Televiisoreid, külmikuid jm majapidamistehnikat palume mitte tuua.

Kogumisring:
10.00 - 10.15 Suure-Jaani vald, Reegoldi, OÜ Paala töökoja juures
10.30 - 10.45 Olustvere vald, Ülde töökoja väravas
11.00 - 11.20 Olustvere vald, Olustvere korrusmajade prügikonteinerite juures
11.30 - 11.40 Suure-Jaani vald, Kõidama bussipeatuses
12.00 - 12.30 Suure-Jaani, Suure-Jaani Vallavalitsuse ees Nurme 5
13.00 - 13.30 Suure-Jaani vald, Sürgavere PÜ töökoja juures
14.00 - 14.20 Vastemõisa vald, Vallavalitsuse juures
14.50 - 15.20 Pärsti vald, Savikoti kaupluse juures

KIRI TOIMETUSELE

Meie poole pöördus Ruth Riivald, kes rääkis oma isiklikest kogemustest toidulisanditega ja soovis mõnedest neist ka teistele lugejatele teada anda.

Toimetus juhib tähelepanu sellele, et apteekides müügil olevate toidulisandite valik on tänasel päeval üsna suur, neid pruukima hakates oleks aga mõistlik eelnevalt oma pere arstiga nõu pidada.

Colostrum ja Green Energy

Colostrum on Uus-Meremaal sel-

leks spetsiaalselt kasvatatud lehmadel kogutud ternespiimast valmistatud toidulisand - immuunsüsteemi parandaja, millest on kasu igas eas inimestele. Kogutud ternespiim jahutatakse, et tagada antikehade, kasvufaktorite ja teiste bioloogiliselt aktiivsete ainete säilimine. Seejärel pastöriseeritakse 72°C juures 15 sekundit ja kuivatatakse. Nii saadakse kuivatatud ternespiima kapslid, milles on säilinud 98% bioaktiivseid aineid.

Kuna inimese tervisest 20% sõltub liikumisest, 10% arstiabist ja 50% immuunsussüsteemist (mõnedel andmetel toitumisest ja pärikkusest toim), siis on ternespiima kapslid heaks vahendiks immuunsussüsteemi tugevdamisel ja seeläbi paljude vaevuste ja hädade leevendamisel. Lisaks sisaldavad kapslid erinevaid vitamiine ja mineraalaineid ning aminohappeid.

Colostrumi kasutades võib vältida külmetusi, infektsioone, viirushaigusi; vabaneda valudest, paistetustest, toksilistest ainetest; vähendada liigseid kilosid; mõjutada hingelist tasakaalu, vähendada meeleolu kõikumisi; ravida mao ülihappesust ja maohaavandeid. Ta aitab leevendada reumatoidartriiti, liigesepõletikku, kroonilise väsimuse sündroomi, depressiooni, pingepeavalusid, astmat, bronhiiti, psoriaasi jne.

Green Energy kapslid on toidulisand, mis sisaldab Klahmati järve vetikaid (maailma puhtamaid ja mineraaliderikkamaid vetikaliike), harilikku lutserni (sisaldab ohtralt mineraalaineid, aminohappeid ja mikroelemente) ja spirulinat (Havaiilt pärinev vetikas). Green Energy on looduslik vastus meie organismi vajadustele. Eriti talvekuudel ja varakevadel.

Ruth Riivald

RISTSÕNA

Sel korral on ristsõna koostajaks Olustvere Põhikooli viienda klassi poiss Erkki.

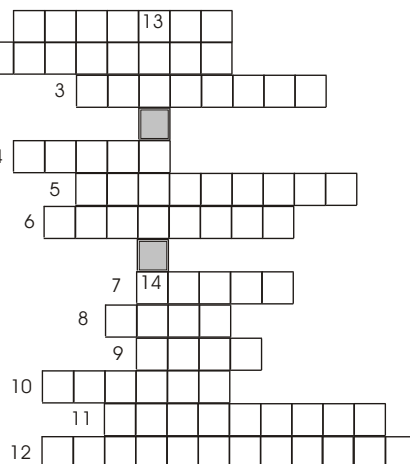
Õigesti vastanute vahel loosime välja ühe pääsme Suure-Jaani Kultuurimaja üritusele.

Lahendusi ootame hiljemalt 23. maiks Suure-Jaani linnavalitsusse. Postiaadress: Leole ristsõna, Suure-Jaani Linnavalitsus, Lembitu pst 42, 71502, Suure-Jaani. Vastuse võite ka isiklikult kohale tuua või linnavalitsuse esimesel korrusel asuvasse postkasti lasta. Ärge unustage märkimast oma nime ja kontaktandmeid, et saaksime teiega loosiõnne naeratamise korral ühendust võtta.

Edukat lahendamist!

Paremale:

1. Meie kasutame numbreid
 2. Lahutamise vastandtehe
 3. Korrumise vastandtehe
 4. Arv 9-ga, kui tema ristsumma 9-ga.
 5. Kui korrumitan aja ja kiiruse, siis saan
 6. Sirglõigu mõõtmisvahend.
 7. Arv jagub 2-ga, kui ta
 8. 9:3=
 9. Vähim kordarv
 10. VÜK=vähimühis.....
 11. 2,3,5,7,11,.....,17,19...
 12. Tihti lisatakse kaartidele
- VASTUS:**
Alla:
13..... on selle kellatorni nimi
14.....is, Inglismaal asub see hiiglaslik kell

OMA-LOOMINGUT

KEVADE SAABUMINE

Kevad tuleb linnusammul, tasa, tasa jõuab meie lävele. Ojad, kraavid vulisevad, porilompe täis on õu.

KEVAD

Kevad tuleb, lilled süles. Äratub kõik taimed üles. Kõnnib mööda metsi, laasi, rohelisteks teeb aasi. Päiksesse kulda viskab, lapski õue tulla ihkab.

Garri Raba

LEMMIK

Mu lemmik, kus sa viibid, kas mäletad veel mind?

Ei iialgi sind ma unustada suuda. Ja minu armastust aeg iialgi ei muuda.

KEVADE UNELM

... sulg järele mu tundeile ei jõua, see armastus mu laulusse ei mahu.

See on kui äike, mille järel kaua ei leia süda rahu.

See on kui valgus kevadisest kuust, mil raskelt kohisevad puud ja hingab muld ...

Merit Mäevälja

UNI

Ma näen und ... Seal ei ole lund. Seal imekaunis kevad, on linnulaul nii terav.

On kevad väga ilus, seal linnuke laulab vilus. Võiks igavesti kesta see, saaks lilledest ma teha kee.

Teete Mikk

KEVAD SAABUB

Kevadel saabuvad rändlinnuparved, hütavad rõõmsalt, et möödas on talved. Märtsikelluke unestki ärkab, teisi lilligi metsa all tärkab. Rõõmuga ojas nüüd lumeveed vulavad, viimsedki helbed nüüd päikse käes sulavad.

Varsti on haljad nii metsad kui aasad, lähme siis rõõmsalt sellega kaasa.

Helen Aleksius

MIKS?

Miks sa nutad, tulbike, nupp sul täis on pisaraid? Kas sa raskest vihmasajust hellake või hoopis tormi tunda said?

Laura Aidak

KEVAD

Kevad tuleb - märjad ilmad, kuid säravad meil kõigil silmad, sest sinililli täis on mets ja mulle jalga sobib kets.

On igal linnul laulud suul ja vilet laseb minu huul. On kevad!

See on tore aeg, Mu pere puid siis jälle saeb.

Toomas Kukk

TÄNAME

kõiki, kes Suure-Jaani heakorramise
hoogtööpäevast
osa võtsid
ja linna puhtamaks ning kaunimaks
aitasid muuta

Suure-Jaani Linnavalitsus

SUUR TÄNU

tublitele õpilastele
ja kõigile köidamalastele,
kes tulid appi
oma koduküla ümbrust korrastama

Liia Piirsoo

Ip naised!

Günekoloogiakabinet Lõhaveres,
OÜ Suure-Jaani Ravikeskuses avatud:
Esmaspäev 16.00-20.00
Neljapäev 16.00-20.00
Laupäev 9.00-12.00
Alates 01. aprillist 2003 günekoloogiakabineti
telefoninumber 043 72 103
Visiiditasu alates
01. aprillist 2003 kõigile 20.- krooni.

Palun külastage!

Maikuus kogutakse Suure-Jaani valla
elanikelt kokku kasutuskõlbmatud
külmkapid, pesumasinad, televiisorid,
raadiod, elektri-, gaaspliigid ja muud
metallesemed

Palume äraviimise vajadusest eelnevalt
15. maiks teatada telefonil (043) 55 444

Teenus on kliendile tasuta

14. mail algusega kell 16.00

Suure-Jaani kultuurimajas
konkurss "Värvid linna",
"Värvid maale" tutvustav teabepäev

Suure-Jaani Gümnaasiumi sööklast
on võimalik tellida **peo- ja peielaudu**.

Info telefonidel (043) 72 053,
056 914 186

Palume teavet Sasnovski karuputke kasvualade
kohta, selleks helistage valla maakorraldajale
telefonil (043) 55 435 Heli Kralle

Ostan Olustvere keskasulas kolmetoalise
keskküttega koridorüsteemis heas korras
korterit.

Helistada öhtuti telefonil
(043) 94 452

Võsalõikamine, niitmine, trimmerdamine

Hind soodne
Telefon 050 77 348 või
(043) 74 235 Aivo
Kuulutus ei aegu

FOTOGRAAF Jaanus Siim
teeb Suure-Jaanis, Köleri tn 3
ateljefotosid

dokumendipildist perepildini.
Eelnev kokkulepe
telefonidel (043) 72 001 või 051 78 704

21. juunil kell 16.00

oodataks Paala Rahvamajas kõiki,
kes on olnud seotud endise **Paala**
(Reegoldi) kooliga.
Tantsime ja meenutame koosoldud aegu.
Info telefonidel: (043) 58 817 või
(043) 58 606

**Olustvere Põhikool
kuulutab konkursi**

- inglise keele õpetaja
- poiste kehalise kasvatusõpetaja
- poiste tööõpetuse õpetaja
ametikohtadele

Avaldus, elulookirjeldus ja
haridust tõendavate dokumentide koopiad
saata 19. maiks 2003 aadressil
Olustvere Põhikool, Olustvere sjk, 70401
Info telefonil (043) 74 393

Liivi Lindemann
Direktor

Matkasari jätkub

10. mail kell 10.00

Vanaõuest kanudega Kootsini.

Teine sõit kell 12.30
Matkast osavõtjad palume kirja
panna Tõnu Aavasalu juures või telefonidel
(043) 57 121, 052 09 751.
Kanuamatkale on
võimalik minna veel
11, 17 ja 18 mail.

17. mail kell 14.00

pühitsetakse
Suure-Jaani Ristija Johannese kirikus
spordiklubi "Vanad Olümpiaalad" lipp.

**Õnitleme
lapse sünni puhul!**

Silva ja Rain Leppikul
sündis 15. märtsil
poeg **RASMUS**

Iloona ja Jaan Soolol
sündis 29. märtsil
tütar **ANITA**

Maire Rungil
sündis 11. aprillil
poeg **KERMO**

**ÕNITLEME
SÜNNIPÄEVALAPSI!****SUURE-JAANI LINN**

ANNA SAMUEL	16.05.1913 90
LINDA TIRUSSON	09.05.1914 89
REIN KUTSAR	24.05.1917 86
VAIKE KUTSAR	05.05.1918 85
HILJA-ALISE ÖRD	04.05.1921 82
JOHANNA ANDERSON	22.05.1921 82
HELVI HAAGMA	01.05.1923 80
EDUARD AASAV	02.05.1928 75
HANS SCHMIDT	10.05.1928 75
ENDEL ARAKAS	31.05.1928 75
MARTA KIMM	22.05.1933 70
JAAN KESTER	19.05.1938 65
KARL SAMUEL	17.05.1943 60
TIIA MÄGI	20.05.1943 60
TIIU THÄRVELT	27.05.1948 55
NIKOLAI ELIZAROV	03.05.1953 50
GILDA VAARIK	05.05.1953 50
HEINO MÄGI	28.05.1953 50
PEETER SADAM	28.05.1953 50

SUURE-JAANI VALD

ELLA RÕUK	19.05.1905 98
ANETTE VIILIP	25.05.1906 97
SELMA ROHTLA	17.05.1916 87
SALME-JOHANNA VIILIP	17.05.1917 86
AMANDA SOOSAAR	08.05.1917 86
ERMILDA BREIZ	19.05.1921 82
HELMİ KÄÄRA	21.05.1923 80
ALMA JÜRİSSON	07.05.1923 80
HELMİ AADU	14.05.1928 75
OLAF EHRBERG	05.05.1933 70
HEINAR VIIES	21.05.1938 65
JAAN OJAMÄE	07.05.1943 60
AILI RAUDVEE	03.05.1943 60
TIIA MÄNNIK	16.05.1943 60
EVI-MAIA HANSEN	12.05.1943 60
ENNO PÜVI	07.05.1948 55
AIN IVASK	01.05.1948 55
VALENTINA VOORMANSIK	04.05.1953 50

OLUSTVERE VALD

MARTA RAJASAARE	16.05.1920 83
ERNA PILT	11.05.1928 75
ASTA SCHVEDE	16.05.1933 70
HELJU SMIRNOVA	18.05.1933 70
AVO-REIN SUBI	06.05.1943 60
MILVI TÕNISSOO	01.05.1948 55
JAAN HERRONEN	18.05.1953 55
EVA RÕUK	22.05.1948 55

Mälestame

BENITA LAPP	12.07.1922 - 31.03.2003
OLGA KIVI	28.09.1916 - 04.04.2003
LIISA KANGRO	14.11.1911 - 09.04.2003
VIRGO ORAS	16.03.1938 - 15.04.2003
MAIMU SÜNT	03.12.1924 - 22.04.2003
LEMBIT REIMANN	28.01.1927 - 27.04.2003
ÕIE KUULMATA	29.05.1946 - 28.04.2003

e-post: leole@vald.s-jaani.ee
http://www.suure-jaani.ee/leole
Reklaamkuulutuse hind:
ettevõtjal 150.- krooni,
eraisikul 15.- krooni.
Reklaami ootame kuni
1. kuupäevani.
Toimetusel on õigus artiklite
teksti redigeerida lühendada.

Toimetaja
Leili Kuusk 052 21 859
Lembitu pst 42, Suure-Jaani
tel (043) 71 145 (tööl)
leili@suure-jaani.ee
Toimetaja-abi fotograaf
Jaanus Siim
tel (043) 72 001, 051 78 704
jaanus@suure-jaani.ee

Kontaktisikud:
Suure-Jaani Linnavalitsus
Aili Adamson tel (043) 71 145
faks (043) 71 271
suure-jaani@suure-jaani.ee
Suure-Jaani Vallavalitsus
Märt Perve tel (043) 55 431
faks (043) 55 439
mart@vald.s-jaani.ee

Olustvere Vallavalitsus
Silvi Raudmets tel (043) 74 266
faks (043) 74 389
olustverev@alex.vil.ee
Suure-Jaani Gümnaasium
Reeda Sadam tel (043) 72 003,
052 02 343
faks (043) 72 051
reeda@sjg.edu.ee

Küljendus
Külliky Lohu
055 18 297
kiky@s-jaani.ee

Trükk
OÜ Vali Press
Pajusi mnt 22, Põltsamaa
tel (077) 52 491
vali@estpak.ee

LEOLE Kolme omavalitsuse infoleht
ilmub 1 kord kuus

VÄRVID LINNA JA MAALE

Aastaid tagasi olid pärnakad ühe toreda ürituse algatajaks - nimelt sai sealt 1996. aastal alguse kampaania "Värvid Linna", mis tänaseks on levinud üle maa. 2001. aastal aktsiooniga liitunud Viljandi linna eeskujul algatasime eelmisel aastal hoonete värvimise konkursi ka Suure-Jaani linnas, meiega ühines kohe Suure-Jaani vald. Linnas oli konkursil osalejaid 27, nendest sai tööga esimesel aastal valmis 7, ülejäänud jätkavad koos käesoleval aastal alustajatega. Parimaks tunnistati perekond Johansonile kuuluv elamu Jaama tn 21.

Suure-Jaani vallas oli osalejaid 6, tööga valmis ei saanud keegi, seetõttu jäi ka kokkuvõtte tegemata.

Käesoleval aastal on meiega ühinenud ka Olustvere vald.

Aknad korda!

Linna- ja vallavalitsused on algatanud majadevärvimise kampaania eesmärgiga muuta meie ümbrus kaunimaks. Kui juba kulutada raha värvile, peab hoone, millele värv kantakse, olema korras. Kõige tundlikumad hoone osad on aknad ja ukсед. Edaspidi räägiksime akendest ja sama kehtib kaudselt ka uste kohta.

Hoonete tervikliku väljanägemise huvides peaks maksimaalselt säilitama tema originaalse ehitus-aegse välisilme. Pleki ja plastikuga ei muutu vana maja moodsaks, küll aga võib tema välimuse lootusetult ära rikkuda. Sellepärast on oluline üle 50 aasta vanuste majade akende ja uste säilitamine ning renoveerimine. See annab peale hea väljanägemise ka rahalist säästu ja tööd kohalikele meistritele, mitte saks ja soome aknafirmadele. Korralikult renoveeritud ja hooldatud aknad peavad vastu kuni sada aastat.

Vanad aknad tehti väga kvaliteetsest puudust, mis oli reeglina vaigurikas, oksavaba, tiheda süüga lülipuit, mis oli raiatud talvel, saetud planguks kevadel ja kuivanud mitu aastat; niiskusesisaldusega mitte üle 15%. Samasugune peab olema puit, mida kasutatakse renoveerimisel kõdunenud osade väljavahetamisel või ka samasuguste uute tegemisel.

Vana värvi eemaldamine on kõige tömahukam renoveerimise osa. Enne värvi eemaldamist tuleks klaasid ja sulused (haagid, kremoonid ja pöörad) eemaldada ja puhastada. Värvi eemaldamiseks on mitmeid mooduseid: sooda või ammoniaagilahusega pesu, kaabitsaga eemaldamine. Kemikaalidega eemaldamisel tulevad raamid hästi ventileeritavas ruumis hoolikalt ohtra veega loputada. Ohutum on värvi eemaldamine spetsiaalse kaabitsaga. Kui kasutada kuumaõhu püstolit, peab seda tegema väljas või hästiventileeritavas ruumis.

Konkursi tingimused on kõigis kolmes omavalitsuses ühesugused. Osaleda võivad kõik ehitisi omavad isikud, s.t ka ettevõtted ja asutused. Vormikohane soovivaldus tuleb esitada linnavalitsuse ehitus- ja planeerimis-osakonnale hiljemalt 31. juuliks k.a Kõik osalejad saavad majale tasuta värvipassi.

Konkursi toetavad värvifirmad ES Sadolin AS, AS Vivacolor ja Hermseal AS. Vastavalt kokkuleppele saavad konkursist osavõtjad nende firmade värve osta kuni 30% odavamalt.

Igas omavalitsuses moodustatud komisjon, kuhu kuuluvad ka värvifirmade esindajad, vaatab konkursil osalevad hooned üle sügisel ja teeb kokkuvõtted hiljemalt 15. oktoobriks. Kõige kvaliteetsemalt, teraviklikumalt ja kau-

Kuum õhk kahjustab puitu ja selle tõttu ei tasu sellega liialdada. Vana kitt eemaldatakse peitliga või kasutatakse spetsiaalset kitilampi kui on tegemist suure hulga akendega. Oluline on, et klaasisoon oleks korralikult puhastatud.

Kui sulused soovitakse tagasi panna, tuleks need puhastada, eemaldada rooste ja värvida aknaga samas toonis. Tagasipaigaldamisel tuleb aknad uuesti reguleerida, nii et nad hästi liiguksid ja pilud oleksid sulgemisel tihedad.

Enne klaaside paigaldamist tuleb aknaraam ja kindlasti ka klaasisoon kruntida. Peale kruntimist paigaldatakse kitiga klaasid ja kittitakse ka praod. Kruntimata soones olev kitt ei ole vastupidav sest kitis olev õli imbub puitu ja kitt praguneb selle tagajärjel.

Vanade akende värvimisel tuleks kasutada neid krunt- ja kattevärve, mida on algselt kasutatud. Kvaliteetilt parim on naturaalne lina-õlivärv, mis sisaldab ainult linaõli. Peale linaõlivärvide on võimalik kasutada ka alküüd- ja lateks ehk vesiemulsioonvärvi.

Õlivärv kuivab oksüdatsiooni teel, mille käigus õlimolekulid seotakse õhuhapnikuga keemiliselt, sellepärast peab värvikiht olema õhuke, et saavutada värvikihi tugevus. Värv kuivab kaua ja tungib hästi aluspinda ja pragudesse. Vananemisel mureneb värv sellisel viisil mis teeb ülevärvimise hõlpsaks. Sobiva pigmendi valikuga võib murenemist takistada nii et värv lagunebaeglaselt.

Alküüdvärv on õlivärvi edasiarendus, kus sideaineks on sünteetiline alküüd ehk tehiskaik. Siiski ei tohi seda segamini ajada õlivärviga. Tihti müüakse alküüd- ja linaõliga segatud värve. Alküüdi molekulid on suuremad kui linaõlil ja sellepärast ei tungi see nii sügavale aluspinda Värv kuivab kiiremini, ei kata nii hästi ja moodustab kõva, läikiva värvi kihi. Kogemused näitavad et alküüdvärv

nimalt värvitud hoone/hoonete omanikku ootab igas omavalitsuses preemia kogusummas 3000 krooni.

14. mail algusega kell 16.00 korraldame Suure-Jaani kultuurimajas konkursi tutvustava teabepäeva, kuhu on oodatud kõik asjahuvilised Suure-Jaani linnast, Suure-Jaani vallast ja Olustverevallast.

Täpsem info linnavalitsuse ehitus- ja planeerimis-osakonnast ja telefonil 043 71 382, või elektronkirjaga: ehitus@suure-jaani.ee.

Konkursi tingimused on tutvumiseks ka linna koduleheküljel www.suure-jaani.ee, sealtsamast võib saada ka vormikohase avalduse blanketi.

"Värvid linna" käigus on ilusamaks saanud paljud Suure-Jaani

praguneb kiiremini ja koorub lõpuks maha.

Lateksvärv kuivab vee auramise teel. Väikesed plastkuulid, millest värv koosneb, moodustavad kile mitte keemilise vaid füüsikalise reaktsiooniga. Lateksiga on kerge värvida, ent niiskuskindlus ja nakkuvus on halvemad, sellepärast soovitakse kruntimiseks kasutada alküüd- või õlivärvi.

Peale linaõli baasil tehtud kittide on olemas ka uusi alternatiivseid kitte. Ptuakende kittimiseks on siiski sobivad ainult linaõliga kitid, sest sellele on olemas identne katte- ja kruntvärv. Traditsioonilise kitit muutmise vananedes on hästi teada ja kitt ning linaõli värv mõjutavad üksteist, uute kittidega selline pikaajaline kogemus aga puudub.

Aknakitt peab olema vastupidav, elastne, ei tohi praguneda ja klaasi küljest lahti tulla, kergesti ülevärvitav, hõlpsasti uuendatav ja takistama vee tungimist puitraami klaas-soone kaudu. Aknaraamide mädanemise peapõhjuseks on klaasi kinnitamisel kitit asendamine puitliistuga. Selles kohas tungib mööda klaasi voolav vesi klaasi ja liistu vahel aknaraami. Sellepärast soovitatakse puitliistudega klaasitud akendel vähemalt alumisel klaaserial liist asendada kitiga. Uus kitivalts tuleb värvida kaks korda nagu ülejäänud aken.

Peale klaaside kittimist, eeldusel et raamid on korralikult krunditud, võib alustada värvimist. Tävaliselt kaetakse pind kahe õhukese kattevärviga kihiga. Traditsiooniliselt kasutatakse akende värvimiseks ehtsa linaõli baasil tehtud värve. Uued alküüd- ja lateks ehk vesiemulsioonvärvid ei ole näidanud ennast nii heast küljest kui on loodetud. Pigmentidest on soositud valged või heledat tooni pigmendid kuna nad on päikese toimele vastupidavamad.

Akende värvimist ja võimalikke kitiparandusi peate tegema 10-15

majad. Ja mitte ainult ilusamaks, vaid ka ilmastikule ja ajale vastupidavamaks. Oleme tänulikud linnaelanikele, kes kampaaniaga ühinesid ja tegid midagi kasulikku nii iseenda kui linna jaoks. Eriti rõõmustav on, et meiega on nüüd liitunud ka naabrid. Hoonete korrastamisega muudame kogu meie piirkonna ilmet kaunimaks.

Julget pealehakkamist ja jõudu soovides

**Peedu Võormansik
Suure-Jaani abilinnapea**

aasta tagant, lõunapoolsetel akendel võib-olla veidi tihedamini.

Vanade akende väljavahetamise põhjuseks tuuakse tavaliselt nende vähene sooja- või helipidavus. Kui tahate akende soojapidavust oluliselt tõsta, võite sisemise aknaraami sügavamaks freesitud klaas-soonde paigaldada klaasipaketi, mis paigaldatakse ka kitiga. Õhutiheust saab tõsta sisemise aknaraami ja piida vahelisse soonde kummi või silikoonkummi ribad klepimisega nagu see on ka uutal akendel. Vanades majades, kus aknapinnad on võrreldes seinapinnaga suhteliselt väikesed, ei ole tarvidust aknaid soojapidavamaks teha, kui seinte soojustust oluliselt ei suurendata ja kütmine toimub ikka puudega köetava ahju või pliidiga. Piisab täielikult olemasolevate akende korrastamisest: pilude tihendamisest ja klaaside kitiga kinnitamisest. Helipidavuselt ei jää vana korrastatud aken aga üldse uuele alla.

Jõudu ja kannatust akende renoveerimiseks! Kui teete seda hoolikalt, ei kahetse te seda kindlasti ja võib-olla olete teinud ka kasuliku kultuuriloolise teo.

**Avo Järve
Arhitekt**

FOTO: Jaanus Siim

Värvid linna, värvid Suure - Jaani

Osäühing Värvikaubanduse sünniks võib pidada 1994. aastat, kui 7. oktoobril avati kauplus Mulgi Värvi. Esimene toonimisseade muretseti 1996. aastal ja selleks oli MONIMATIC, mis töötas MONICOLOR NOVA toonimissüsteemis.

Täna on OÜ Värvikaubandusel neli toonimisseadet: Toonimisseadet **Rondo** kasutatakse **Vivacolor** värvide toonimiseks ning **Tintorama** toonimisseadmega saab toonida **Sadolini** tooteid. Lisaks on osäühingul Värvikaubandus veel kaks toonimisseadet, mis võimaldavad toonida **Tikkurila** ja **Teknose** tööstusvärve.

Osäühing Värvikaubandus töötajad on läbinud Värvikooli kursused nii Vivacolori kui Sadolini toodete osas. Hea koostöö võimaldab neil töötada ka konsultantidena.

Tuntumatest kaubamärkidest pakub OÜ Värvikaubandus Vivacolor, Tikkurila, ES Sadolin, Vetonit, Hammerite, Anza, Kiilto, Casco, Eskaro ja Arpeks Kaubanduse tooteid.

Teenusena pakub OÜ Värvikaubandus värvide toonimist, konsultatsioone ja kauba kojuvedu.

Mida peaks teadma värvi ostma tulles ...

- * Kaasas peaks olema värvipass
- * Teadma peaks värvitava pinna ruutmeetrid või mõõte

Mida pakub Teile osäühing Värvikaubandus ?

Kõigile Suure-Jaani linnavalitsusest väljastatud värvipassiga ostjatele pakume allahindlust **20% Sadolini** värvide ja **Vivacolor** värvide osas.

Pakume tasuta ...

- * konsultatsioone ja nõuandeid
- * teabematerjali **Vivacolori** ja

Sadolini toodete kohta

- * tasuta kauba kojuviimist Suure-Jaani) üle viie tuhande kroonise ostu korral

Kus asub osäühing Värvikaubanduse kauplus Mulgi Värvi?

Asume Viljandis, Männimäe linnaosas, Puidu tn 9

Millal on kauplus Mulgi Värvi avatud ?

Kauplus Mulgi Värvi on avatud iga päev.

E-R 8.30 - 18.00

L, P 9.00 - 15.00

Telefon: (043) 51422

Faks: (043) 51423

Puitpindade eest hoolitsemine

Kesk-Rootsis, Älvdaleni kiriku kõrval asub palkidest ait - omalaadne "hoidla", kus ladustati talupoegade poolt kirikule annetatud vilja. Dendrokronoloogiliste uuringute abil on välja selgitatud, et hoone ehitamiseks kasutatud palgid langetati 1285.-86. aasta talvel ning ait püstitati eeldatavalt järgmisel suvel. Hoolimata enam kui seitsme sajandi möödumisest on kirikuaidade palgid endiselt heas seisukorras.

Eestisse murrab XXI sajand täna juba mobiilse interneti ja homme ehk ka inimekoonimise. Ometi on paljud meie väikemajade fassaadid endiselt kaetud puiduga ning pole raske mõista, miks. Puit on soe ja elav materjal ning teda võib kasutada kõikjal - kartmata seejuures ohtu keskkonnale või inimese tervisele. Lisaks soodustavad puidu kasutamist ehitusmaterjalina tema head isoleerivad omadused, kerge töödeldavus ning tugevus (võrreldes kaaluga).

Siiski leidub puidul ka selliseid omadusi, mille vastu majaoomanik kõrgendatud tähelepanu tundma peaks. Kuna puit on osa looduse ringkäigust, on tal soodumuse aja jooksul laguneda. Puidu omaduste muutumist ning pinna lagunemist võivad põhjustada kliimast ja ultraviolettkiirgusest tingitud koormus, seened, mitmesugused mikroorganismid ja putukad, samuti keskkonna saastatus. Puidu vastupanuvõime mainitud teguritele oleneb suuresti tema kvaliteedist, aga ka ehitise õigest (puidu omadusi arvestavast) konstruktsioonist ning *last but not least* keemilisest puidukaitsest ehk värvimisest või puidukaitsevahendite katmisest.

Aastakümnete pikkune praktika on veenvalt tõestanud, et parimaks lahenduseks välis-

tingimustes oleva puidu eest hoolitsemisel on nn "süsteemne värvimine". Lihtsustatult tähendab see, et puidu pinda kaitsakse mitme eri kihiga, millest igaljuhul on täita oma ülesanne.

- Esimese sammuna töödeldakse uut või vanast värvist puhastatud puitpinda värvitu immutuskrundiga. Immutuskrundide **Pinotex Base** ja **Pinotex Aqua Base** (uudistoode hooajal 2003) ülesandeks on seenhaiguste vastu kaitsvate fungitsiidide viimine sügavale puidu pinda.

- Järgnevalt töödeldakse puitu pigmenti sisaldava kruntvärviga, mis tugevdab niiskusbarjääri, tõhustab kaitset seenhaiguste vastu ning moodustab sobiliku aluspinna kattevärvile. Kui pinna lõppviimistlus on kavast teostada õli- või õli-alküüdvärviga, sobib kruntvärviks **Domus Base**; läbipaistvate puidukaitsevahendite kasutamisel eraldi kruntkihti ei kasutata.

- Puitpinna lõppviimistlus teostatakse pigmenteeritud kattevärviga või Pinotexiga ühes või enamas kihis, saavutades sel moel visuaalselt kena, heade vett-tõrjuvate omadustega ja mehhaaniliselt vastupidava pinna. Kui **Domus**, **Domus Aqua** ja **Pinotex Special** annavad meile lõpptulemusena läbipaistmatu kattekihi, siis **Pinotex Classic**, **Pinotex Ultra** ning **Pinotex Aqua Ultra** (uudistoode hooajal 2003) jäätavad aga nähtavaks puidutekstuuriloomuliku ilu.

Pinotex Classic on mõeldud nii hõõveldamata kui hõõveldatud puidule, **Pinotex Ultra** ja **Aqua Ultra** poolt loodav läikivam kattekiht aga pääseb mõjule eeskätt just hõõveldatud puitpindadel. Lisaks sisaldavad kaks viimatimainitud spetsiaalset lisaaineid, mis annavad kattekihile suurema kaitsevõime

päikese UV-kiirguse vastu.

Nagu Pinotex-tootedki sisaldavad õli/alküüdvärv **Domus** ning veepõhine akrüülvärv **Domus Aqua** aineid, mis kaitsvad puitu seenhaiguste ja vetikate eest. Mõlemad mainitud värvid on ka toonitavad nii võite kaupluses oma valiku teha enam kui tuhande erineva värvitooni hulgas.

Töödeldud puitpinna pikk eluiga ei sõltu aga ainuüksi sellest, mis on värvi või puidukaitsevahendi sees. Tähtis on ka pinna õige ettevalmistus ning töötingimuste valik.

Puitpinna ettevalmistustöö peaks algama tõdemusest, et kasutatav puitmaterjal on puhas, vaba seenkahjustustest (mädanik-, hallitus- ja sinavusseentest) ning ei sisalda liialt oksakohti. Kõikidel töötlemisetappidel peab puit olema kuiv, niiskussisaldusega alla 20%.

Puhastamist tasuks alustada pinna kuivharjamisest. Kui aga tegu on vana või tugevalt seotud mustusega, võib vaja minna spetsiaalset puhastusvahendit. Pinna orgaanikast (nt samblikuist) puhastamiseks sobib **Bio-Lavatio**, rasva ning mustuse korral saame abi **Lavatio** nime kandvalt tootelt. Vana nõrgalt seotud värvi saab pinnalt eemaldada kas mehhaaniliselt (kaabit-saga) või termiliselt (sooja-õhupuhur, infrapunane kiirgus).

Puitpinna kruntimine või vähemalt immutamine tuleks teha võimalikult varases etapis. Värvimisega hiline misel ehk puidu jätmisel ilmastiku meelevalda halveneb värvi nake puidu pinnaga. See omakorda võib halva üllatusena oluliselt lühendada lõppviimistlusega pinna eluiga.

Suuremat tähelepanu on tarvis pöörata puitlaudise otstele, kuna puidu pikisuunas on vee imavuse kiirus ligi 15 korda suurem kui ristisuunas. Seega on lauamaterjali otste täiendav kaitsmine oluline tähtsusega kvaliteetse lõpptulemuse saavutamisel.

Lubatud õhu- ja pinnatemperatuur värvimisel sõltub suuresti valitud pinnavärvi tüübist, olles pea alati üle +5°C, lubatud õhuniiskus aga reeglina alla 80%. Optimaalseim temperatuur riv ahe mik värvimisele on 15...25°C ning suhteline õhuniiskus 40...75%. Lubatust tunduvalt kõrgem temperatuur põhjustab värvi liigikiire kuivamise, mille tulemusena moodustub ebahühtlane kattekiht (värvikile ülemine osa kuivab alumisest märgatavalt kiiremini). Seevastu madalatel temperatuuridel on värvi kuivamisaeg ettenähtust pikem (20°C/12h, 10°C/48h), halvemal juhul võivad värvikilele tekkida praod ning värv ise kaotada nakke aluspinnaga. Ka kõrge õhuniiskuse (80-85%) korral võib värvikile kuivamine kesta kaks - kolm korda kauem kui 40% õhuniiskuse juures. Lisaks mõjuvad värvimisele takistava tegurina ka tuuline ilm ning otsene päikesevalgus.

Kauni ja kvaliteetse tulemuse saavutamiseks on niisiis tarvis kvaliteetseid tooteid, veidi eel- ning järeltööd ning ajuti ka kannatust sobiv ilm ära oodata.

Selleks Sulle jõudu soovides,
Sinu Sadolin

Uue puitmaja värvimine

Maja värvimine on aeganõudev ja vastutusrikas töö. Iga eramajaomanik soovib, et tema maja säiliks kaua ilusana. Selle sooviga on arvestatud ka Vivacolori värvide väljatöötamisel.

Õigeaegselt ja õigesti teostatud värvimine muudab tulevikus lihtsaks ka majafassaadi edaspidise hoolduse. Olulise tähtsusega on nii värvimise protsess kui tööde järjekord. Alljärgnevalt püüamegi leida vastuse küsimusele, kuidas puitmaja voodri-lauidist oleks kõige parem ilmastikumõjude eest kaitsta.

Puitmaterjali valik

Kõigepealt tuleb tähelepanu pöörata voodri-lauidiseks kasutatava materjali kvaliteedile. Materjal peab olema puhas ja kuiv ning sinetus- ja hallitussente poolt kahjustamata. Soovitav on mitte hoida materjali enne esmast pinnatöötlust otsese päikesevalguse käes.

Välisvoodriks sobivaim on saetud laud. Saetud pinnale nakkub värv paremini.

Kasutada võib ka tehases tööstuslikult krunditud lauamaterjali. Krundimise eesmärgiks on kaitsta puitu selle transportimise ja ehitamise ajal. Tehases krunditud pinda saab enamasti üle värvida kõigi tavaliste puitfassaadivärvidega (värvida tuleb vähemalt 2 kihti). Siiski tasub puitmaterjali müüjalt üle küsida, kas värvimise suhtes on ka mingisuguseid erinõudeid.

Süsteemvärvimine

Puitpindade välisvärvimisel kasutatakse üha enam nn. süsteemvärvimist, kus on ühendatud

kolme töötusetapi parimad omadused: voodri-lauid immutatakse, kaetakse kruntvärviga ja seejärel viimistlusvärviga.

Uus töötlemata laud krunditakse puiduimmutusainega **Vivaprotekt**, mis kaitseb puitpinda pehkimis- ja hallitussente ning ka niiskuse eest täites puidupoorid, mida mööda niiskus puitu kahjustama pääseb. Puiduimmutusainega töötlemine tehakse võimalikult kohe peale voodri-laudade seina löömist. Sageli immutatakse valmislõigatud laud juba enne paigaldamist, sest siis pääseb paremini ligi nende otsapindadele, mis on niiskuse suhtes kõige tundlikumad. Seejärel krunditakse laud ja laudade otsapinnad õlisisaldusega kruntvärviga **Villa Primer**, mis tugevdab puidu vastupidavust niiskusele ja vähendab mõnevõrra ka oksakohtade hilisemat esiletulemist.

Sobivaks viimistlusvärviks on vesialuseline õlisisaldusega akrülaatvärv **Villa Akva**. Viimistlusvärv peamine ülesanne on anda majale meeldiv välisilme võimalikult pikaks ajaks. Kvaliteetne puitmaterjal, korralik eeltöötlemine puiduimmutusvahendiga ja krundimine loovad selleks head eeldused. **Villa Akva** kaitseb puitu UV-kiirguse eest moodustades värvipinna, mis ei kriidistu ega luitu ka aastatepikkuse ilmastikukoormuse mõjul. Akrülaatvärviga värvitud pind jääb vett-tõrjuv, sinna ei kogune nii kergesti õhusaaste ja mustus ega hakka arenema hallitus ja seened. Vahe, muidu välisvärvimiseks nii hästi sobivate õlivärvidega, on selgelt

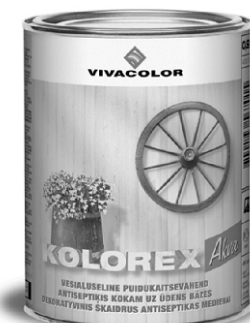
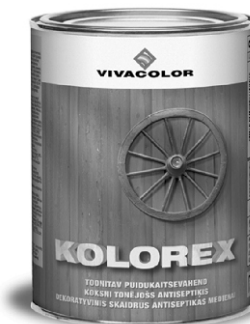
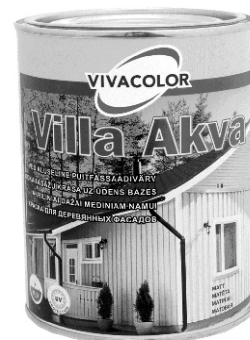
nähtav maja lõunapoolsel külgedel, mis peavad taluma tugevat päikesekiirgust. Värvitoonide vastupidavusele on kaasa aidanud uus toonimissüsteem **Monicolor Symphony**.

Uue puitfassaadi värvimiseks sobib ka vesialuseline puidukaitsev värv **Ultima**, mis on kattev värv, kuid poolmati läike ja õhema värvikile tõttu jätab puitpinna reljeefi kaunilt aimatavaks. **Ultima** on mõeldud uutele ja varem poolläbipaistva puidukaitsevahendiga värvitud puitpindadele, sobides ka palkpindade värvimiseks.

Õige ehituslik lahendus

Värvipinna ja ka puitvoodri eluiga mõjutavad oluliselt maja ehituslikud lahendused ja mitmete sõlmpunktide konstruktsioon. Voodri-lauid on keskkonnas, kus niiskus pidevalt vaheldub, puidu paisumine niiskuse mõjul põhjustab aga pinna pragunemist ja laudade enneaegset vananemist. Laudade otsapinnad, mille kaudu vesi ja niiskus hõlpsalt puitu kahjustama pääseb, on vaja kaitsta ka ehituslikult. Piisavalt laiad katuseräästad ja õige kõrgusega sokkel, korralik veeärvoolusüsteem ja laudvooderdise tuulutus hoiavad konstruktsiooni kuivana. Värv kaitseb pinda tunduvalt paremini, kui ei ole tehtud ehituslikke vigu.

Üksikasjalikumaid selgitusi värvimise kohta ideedest tööjuhiseni leiate Vivacolor koduleheküljelt www.vivacolor.ee Küsi julgelt nõu ka värvikaupluse müüjalt, kes on koolitatud Värvikoolis.

Ilusa kodu värv

“Värvid linna” kampaania raames pakuvad alljärgnevad Viljandi kauplused **20%** soodustust kõikidele **Vivacolor** fassaadivärvidele:

Värvikeskus, Jakobsoni 11,
telefon: (043) 34 261,
avatud: E-R 8.00-18.00,
L 8.00-15.00

Mulgi Värv, Puidu 9,
telefon: (043) 51 422,
avatud: E-R 9.00-18.00,
L 9.00-15.00

Selleks, et saavutada värvimisel hea lõpptulemus on vaja varuda piisavalt aega, kannatust ja teadmisi ning hea tulemus premeerib tegijat aastateks.

Kuidas värvida

Hoone välisvärvinimine on mahukas ja tõsine ettevõtmine. Fassaad on hoone kõige kergemini haavatav koht, mis peab taluma raskeid ilmastikutingimusi. Seetõttu tuleb kõik vajalikud tööd teha äärmise hoolega.

Kõige suurem ja raskem on **ettevalmistustöö**, see võib hõlmata kuni 80% kogu hoone välispinna korrastamise mahust. Värvitavad pinnad peavad olema puhtad, kuivad ja vabad kõigest, mis võiks takistada pealekantava kihi nakkumist aluspinnaga. Enne hoone ülevärvimist on vaja kindlaks teha vana värvi seisukord, kahjustuste põhjus ja ulatus ning varem kasutatud värvitüüp, samuti hoone varasemad värvilahendused. Õlivärviga värvitud puitpindadel ja hästi säilinud lubivärvitud krohvipindadel piisab enamasti lahtise värvi meh haanil isest eemaldamisest. Kui puitpinnal on palju erinevaid värvikihte ja see on muutunud ebaühtlaseks, siis on hea tulemuse saamiseks vaja vana värv täielikult eemaldada kuumaõhupüstoli või keemilise värvieemaldaja abil.

Ostarbekas on piirduda olemasoleva säilitamise ja korrastamisega, tuleks jääda varasema värvitüübi juurde ja kasutada algupärasele võimalikult lähedast värvilahendust - nii säilib hoone ajalooline väärtus ja vääriskus ning välditakse tarbetuid lisakulutusi. Uue värvitüübi kasutamine võib põhjustada hilisemat värvi irdumist ja koorumist - vaja oleks konsulteerida eelnevalt värvimüügifirmaga. Tööde teostamisel on vaja järgida toote kasutusjuhendit. Kvaliteetsele tootele pakutav kestvuse garantii peaks olema vähemalt 5-10 aastat. Ei tasu uskuda udujutte kaasaegsetest hooldusvabadest materjalidest - selliseid materjale ei ole olemas, küll leidub aga materjale, mille hilisem hooldamine võib osutuda võimatuks.

Kasutada tuleb ühe tootja materjalide paketti, siis on kindel, et tooted omavahel ka kokku sobivad ning pinnal püsivad. Värvitooni valikul usaldage arhitekti, sest toonide sobivuse tajumiseks ei pruugi igapäevaelu kogemusi olla.

Vanade kivihoonete fassaadide värvimisel võib reeglina kasutada üksnes mineraalsel alusel põhinevaid värve: **lubivärvi ja erandkorral silikaatvärvi**. Vanemate majade müürid on laotud lubimördiga. Tsementmördiga võrreldes on see nõrk, elastne ja väiksema nakkevõimega. Vanemate müüride puhul on see aga eeliseks, sest elastne mört järgib konstruktsioonide deformatsioone ilma eriliste kahjustusteta. Lubimördil on veel teinegi tähtis omadus, mis tsementi sisaldaval mördil puudub: suur niiskuse imendumine ja ka vastupidine protsess - niiskus saab ka kiiresti välja kuivada. Tsementi sisaldav tugev mört on jäik ja ei liigu konstruktsioonide deformatsioonil kaasa. Müürikivide jahtumisel ja soojenemisel nende maht muutub ning pingete tõttu tekivad mördis praod. Vesi satub pragudesse ja hakkab külmudes mörti lõhkuma. Kui krohv laguneb, siis laguneb ka sellele olev värv. Suured kahjustused tekivad eriti siis, kui lubimördiga laotud müür kaetakse tsementi sisaldava krohviga. Siis suletakse niiskus müüri sisse ja aja jooksul võivad tsementmördist nõrgemad müürikivid külmumise või lihtsalt pingete tulemusel mureneda ning koos krohviga variseda. Müüris olev niiskus otsib väljapääsu krohvi pragude kaudu ja põhjustab sellega ka värvi koorumist.

Tugevate mörtide ja värvidega ei saa looduseaduste vastu võidelda - ulatuslikud tsementmördist põhjustatud kahjustused tõestavad, et vana hea lubimört ja lubivärv on vanadelhoonetelasendamatud.

Kuid millist puidu välisvärvi

valida? Suures värvivalikus on raske orienteeruda ja kaupmehe käest on riskantne ilma eelteadmisteta nõu küsida.

Lateks-, akrülaat-, akrüül- või PVA-värv on nimetused erinevatele sünteetilistele värvitüüpidele. Neid soovivad kaupmehed kõige rohkem: veega lahustuvad, katavad hästi, lasevad niiskust läbi, kerged töödelda. Need värvid ei imbu puidusse, vaid tekitavad pinnale kihi. See laseb vihmajärgi korral niiskuse läbi, kuid kuivamine on aeglasem ja risk mädaniku tekkeks värvi all on suur. Juba paari ülevärvimise järel on värvikiht nii paks, et tuleb täielikult eemaldada.

Märgatav on suund tagasi traditsiooniliste värvitüüpide poole, sest moodsad sünteetilised värvid sisaldavad liiga palju keemiat ja sellest hakkab inimestel ning loodusel mõõt täis saama.

Alküüdvärv on linaõlivärv moodne variant. Välisvärviks sobib ainult suure õlisisaldusega alküüdvärv. Alküüdüli molekulid on suuremad kui linaõlil ja ei tunni nii sügavale puidu pooridesse. Värvikiht on hea läikega ja ilmastikukindel, kuid aja jooksul praguneb ning lõõb aluspinnast lahti. Paari ülevärvimise järel tuleb värvikiht reeglina tervenisti eemaldada. Vana õlivärv ei ole soovitatav alküüdvärviga ülevärvida, sest erinevate pindade vahel tekivad pinged, mis võivad kihi aluspinnast lahti lüüa. Alküüdvärv sisaldab väga suures koguses mürgist lahustit, mis ärritab hingamisteid ja seedeelundeid ning kahjustab nahka ja närvisüsteemi.

Linaõlivärv hakkab taas populaarsust võitma. Vastupidav värv, mis kaitseb puitu ja on kerge hooldada. Väikesed õlimolekulid tungivad sügavale puidu pooridesse ning sulevad tee niiskusele. Oluline on, et värvitakse õhukeste kihtidena (tavaliselt 3 kihti), mis töödeldakse tugevalt puidu sisse. Linaõlivärv

eeliseks on, et värvikiht kulub ilmastiku käes ja enne järgmist värvimist ei ole vaja vana värvi eemaldada.

Enne sõda oli meie kvaliteetne linaõli maailmakuulus ja nõutud kaup. Selle üle tasub mõelda!

Muldvärv (rootsi punane) on väga hea hõõveldamata puidu värvimiseks. Siledale ja teiste värvitüüpidega värvitud pindadele muldvärv ei kinnitu. Värv on vastupidav ja kergesti vööbatav. Aja jooksul värvikiht kulub ja nagu linaõlivärv puhulgi, lihtsustab see edaspidist hooldamist. Vastupidavuse suurendamiseks lisatakse kuni 8% linaõli.

Oluline on ka meeles pidada, et **katuse korrasolekust** sõltub esmajoonese hoone edasine käekäik. Seetõttu ei tasu alustada fassaaditöid enne, kui on korrastatud katus ja vihmaveesüsteemid. Katusematerjali valik sõltub hoone iseloomust ja katusekonstruktsiooni iseärasustest. Eelistada tuleks ajaproovile vastu pidanud traditsioonilisi materjale. Alates keskajast on kasutatud keraamilisi katusekive ja 19. sajandist katuseplekki. Tänapäeva moodsaid katusekatteid on küll lihtne paigaldada, kuid tunduvalt keerulisem hooldada. Neid materjale on katsetatud laboritingimustes, kuid tegelik ajaproov on alles läbimata. Kaasajal laialt kasutatav profiileeritud katuseplekk on liialt õhuke ja habras ning selle vastupidavus ajahambale on teadmata, seetõttu on ikkagi soovitatav kasutada vana head traditsioonilist tsinkplekki. Ka palju rohkem ja julgemalt võiks kasutada katusekive, nende paigaldamine on küll tömahukam võrreldes näiteks profiilplekiga ja nõuab tugevamat katusekonstruktsiooni, kuid see on tagatud katuse pikaealisus ja lihtne remont.

Peedu Voormansik

Põhja-Viljandimaa kultuuri - ja spordiüritused 2003

Kultuuriüritused

Mai	Juuni
03.05 Kevadkontsert, Suure-Jaani	01.06 Kõo laot, Kõo Küla Selts
09.05 Lasteloomingu näitus "Olen tubli", Paala	04.06 Lastekaitsepäeva tähistamine, Suure-Jaani
09.05 Eurodisko, Paala	07.06 Külapäev, naisrahvatantsurühma 35. aastapäeva tähistamine, Sürgavere
10.05 Emadepäeva tähistamiseks perepäev, Sürgavere	14.-15.06 Vabariiklik Priitahtlike Pritsumeeste konverents ja simman, Suure-Jaani
11.05 Emadepäeva kontsert, Kõo	18.-23.06 VI Kesksuve Muusikafestival, Suure-Jaani
12.05 Näitus vanaemade toidunõudest, Paala	21.06 Hariduselu 175. aastapäeva ja suve alguse tähistamine, Paala
15.05 Lauluvõistlus "Kildu Ööbik", Vastemõisa	22.06 Jaaniõhtu simman Lubjassaares, Vastemõisa vald
15.05 Siidimaali näitus linnavalitsuse saalis, Suure-Jaani	23.06 Jaaniõhtu, Vastemõisa
17.05 Pilstvere kihelkonna laste kodukandipäev, Kõo	23.06 Jaanipäev Anni pargis, Sürgavere

Maikuus korraldab Paala Rahvamaja, jalgrattapäeva, Võhma Kultuurikeskus korraldab emadepäeva kontserdi, eakate puhkeõhtu, seltskonnaõhtu, lasteetenduse ja lastepeod, kihelkonna ja linnalastele, Suure-Jaani kultuurimajas on fotonäitus "Ahvenamaa"

Mai	Juuni
10.05 Kanuumatk Vanaõue-Kootsi, Suure-Jaani	01.06 Laste spordipäev Tääksis, Olustvere
11.05 XVIII rahvusvaheline bridziturniir "Lembitu Mõök", Suure-Jaani	07.06 XXX Lehola-Lembitu mängude finaaloistlus, Lõhavere
16.05 Tääksi järve jooks, Tääksi	22.06 Petanque II etapp Suure-Jaani Gümnaasiumi staadionil, Suure-Jaani
17.05 MTÜ SK "Vanad Olümpiaalad" lipu pühitsemine, Suure-Jaani kirikus	23.06 "SUUR JAAN 2003" rammumehe võistlus, Suure-Jaani
18.05 Petanque I etapp Suure-Jaani Gümnaasiumi staadionil, Suure-Jaani	
22.05 XXX Lehola-Lembitu mängud (poiste jalgpall ja algklasside rahvastepall), Vastemõisa	
30.-31.05 "Lehola Lembitu ratsavõistlus" Olustveres, Ratsaspordi-klubi GKG	

Spordiüritused

01.06 Laste spordipäev Tääksis, Olustvere	
07.06 XXX Lehola-Lembitu mängude finaaloistlus, Lõhavere	
22.06 Petanque II etapp Suure-Jaani Gümnaasiumi staadionil, Suure-Jaani	
23.06 "SUUR JAAN 2003" rammumehe võistlus, Suure-Jaani	

Järgneb